

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	Економіка праці та соціально-трудові відносини
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка
Семестр	6 семестр (9 кл), 4 семестр (11 кл)
Курс	3 (9 кл), 2 (11 кл)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на вивчення теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів сучасних проблем економіки праці і соціально-трудова відносин та формування практичних навичок і вмінь щодо організації економіки праці, які є необхідними для вільного володіння практикою прийняття оптимальних рішень щодо функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудова відносин на різних рівнях управління.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=882
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Цибань Анжела Олександрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: angelitka.z@gmail.com Messenger: https://www.facebook.com/angela.tsyban/
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	<i>Економіка</i> : http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 2. Здатність обирати та застосовувати положення нормативних і правових актів чинного законодавства для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання.

<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<p>ПРН 8. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня.</p> <p>ПРН 9. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p> <p>ПРН 12. Демонструвати вміння планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності.</p> <p>ПРН 13. Вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу).</p> <p>ПРН14. Демонструвати вміння розробки та виконання управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємств (підрозділів).</p> <p>ПРН 15. Демонструвати вміння знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.</p>
<p>Опис дисципліни</p>	
<p>Структура навантаження на студента</p>	<p>Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 28 Кількість практичних занять – 28 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64 Форма підсумкового контролю – екзамен</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>вербальний метод (лекція, бесіда, дискусія, пояснення); практичний метод (практичні, семінарські заняття); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, підготовка есе, доповіді тощо); метод проблемного викладання (монологічного викладу, міркування, діалогічний метод викладу); інтерактивні методи кооперованого та колективно-групового навчання (робота в групах, робота в парах, мозковий штурм); кейс-метод (вирішення ситуацій, проблемних завдань); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані).</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	
<p>Тема 1. Об'єкт, предмет, завдання і методологічні основи економіки праці</p>	<p>Праця як об'єкт вивчення дисципліни „Економіка і нормування праці”. Структура процесу праці. Характерні риси сучасної праці. Кількісні та якісні характеристики праці. Предмет і завдання курсу „Економіка праці та соціально-трудова відносини”.</p>
<p>Тема 2. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства</p>	<p>Соціально-економічна характеристика трудових ресурсів. Класифікація населення за МОП. Відтворення трудових ресурсів. Трудовий потенціал суспільства.</p>
<p>Тема 3. Відносини зайнятості та безробіття</p>	<p>Соціально-економічна сутність зайнятості населення. Регулювання зайнятості. Безробіття. Види безробіття. Основні моделі державної політики зайнятості населення.</p>
<p>Тема 4. Внутрішній ринок праці організації</p>	<p>Ринок праці як економічна категорія. Особливості ринку праці та його функції. Сегментація ринку праці. Внутрішній ринок праці організації. Світовий ринок праці. Моделі ринку праці.</p>

Тема 5. Регулювання організаційно-економічних відносин в організації	Сутність соціально-трудових відносин: загальна характеристика їх системи. Сторони і суб'єкти соціально-трудових відносин. Предмет соціально-трудових відносин на різних рівнях. Принципи і типи соціально-трудових відносин. Регулювання соціально-трудових відносин. Колективні договори та угоди – основа соціального партнерства.
Тема 6. Сутність, значення і об'єкти нормування праці	Місце нормування в організації праці. Суть і завдання нормування праці. Функції та принципи нормування праці. Об'єкти нормування праці: робочий час, виробнича операція, технологічна структура операції, трудовий мікроелемент. Сутність обсягу роботи, зони обслуговування та чисельності персоналу як об'єктів нормування праці
Тема 7. Аналіз трудового процесу і витрат робочого часу	Єдність трудового і виробничого процесів. Поділ і кооперування праці. Організація робочого місяця та його обслуговування. Виробничий процес та його структура. Класифікація затрат робочого часу.
Тема 8. Нормативи і норми затрат праці	Нормативні матеріали для визначення норм праці. Класифікація нормативів праці. Вимоги до нормативів. Методи створення трудових нормативів. Перевірка нормативів у виробничих умовах. Мікроелементні нормативи часу. Методи вивчення витрат робочого часу.
Тема 9. Методи нормування і способи встановлення норм праці	Функції норм затрат праці та їх класифікація. Норма часу та її структура. Методи та способи нормування затрат праці. Аналіз стану нормування праці на підприємстві.
Тема 10. Продуктивність і ефективність праці	Поняття ефективності праці. Продуктивність і рентабельність праці як основні показники її ефективності. Показники і методи вимірювання продуктивності праці. Фактори і резерви росту продуктивності праці.
Тема 11. Аналіз і планування праці на підприємстві	Сутність і значення планування праці. План з праці та його види. Облік персоналу та баланс робочого часу. Методи планування трудових показників. Визначення фонду заробітної плати на підприємстві.
Тема 12. Витрати на персонал і заробітна плата	Вартість робочої сили. Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Структура заробітної плати. Функції заробітної плати. Принципи та елементи організації заробітної плати.
Тема 13. Тарифне нормування заробітної плати	Тарифна система організації оплати праці та її елементи. Тарифно-кваліфікаційні довідники, їх призначення та структура. Тарифні ставки їх економічне значення та види. Система доплат і надбавок до тарифних ставок і посадових окладів. Тарифна сітка та її роль в організації оплати праці. Оплата праці керівників, спеціалістів, службовців.
Тема 14. Аудит у сфері праці та планування соціального розвитку організації.	Аудит у сфері праці: сутність і значення. Соціальний розвиток організації та трудового колективу. План соціального розвитку трудового колективу: структура та етапи розробки.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагиат, самоплагиат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі заліку або іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Експрес-опитування на семінарських заняттях (3 теми)	15
Експрес-контрольні на семінарських заняттях (3 теми)	15
Модульні контрольні роботи (2 к. р.)	10
Виконання та захист реферату	15
Виконання та захист розрахункової роботи	15
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Азаренкова Г. М., Борисенко І. І., Головка О. Г. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навчальний посібник Львів: Новий Світ-2000. 2019. 343 с.
2. Акулов М., Драбаніч А, Євась Т. Економіка праці та соціально-трудова відносина. Київ: Цент навчальної літератури. 2019. 328с.
3. Безпалько О. В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. К.: Кафедра, 2020. 310 с.
4. Безродна С. М. Економіка праці і соціально-трудова відносина: збірник тестів і практичних завдань для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. 70 с.
5. Буряк П. Ю., Карпінський Б. А., Григор'єва М. І. Економіка праці й соціально-трудова відносина: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 440с.
6. Гриньова В. М., Шульга Г. Ю. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 310 с.

7. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник. Київ: Центральний літературний. 2011. 392 с.
8. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Практикум. Київ: Центральний літературний. 2012. 286 с.
9. Економіка праці і соціально-трудова відносина: підручник. Шкільова О. В та інші. За заг. ред. О.В. Шкільової. К.: ЦП «Компринт», 2015. 749 с.
10. Економіка праці та соціально-трудова відносина: практикум: навч. посіб. Семикіна М.В. та інші., за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Семикіної М. В. Кропивницький: Видавець Лисенко В. Ф., 2020. 228 с.
11. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч.- метод. посібник Х.: ХДУХТ, 2017. 189 с.
12. Качан Є.П. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч.-метод. посіб. За заг. ред. проф. Качана Є. П. Тернопіль: ТДЕУ, 2006. 373 с.
13. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII (поточна редакція від 03.12.2020 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
14. Нагорна І.І. Економіка праці: навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 “Менеджмент”, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 76 с.
15. Назарова Г.В. Економіка праці: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
16. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI (редакція від 10.06.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.
17. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998р № 137/98-ВР (поточна редакція від 07.11.2012) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80/ed20220101#Text>
18. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV (поточна редакція від 21.05.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14/ed20210523#Text>
19. Скворцова І. Б. Економіка праці й соціально-трудова відносина : навчальний посібник. Львів: Львівська політехніка, 2016. 268 с.
20. Ткачук В. А., Ланченко Є. О., Костюк Т. О. Практикум з економіки праці і соціально-трудова відносина: навч. посібник. К.: НУБіП України, 2018. 555 с.
21. Червінська Л. П. Економіка праці: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 216 с.
22. Boeri, T. and van Ours J. The Economics of Imperfect Labor Markets. 2. ed. Princeton. Princeton University Press. 2013. 434 p.
23. George J. Borjas. Labor Economics. 9th edition. Harvard University. United States. McGraw-Hill Education. 2019. 498 p.
24. Kenneth J. McLaughlin Labor Economics: Principles in Practice. 2. ed . Oxford University Press, USA. 2018. 560 p.
25. Laing Derek. Labor economics: introduction to classic and the new labor economics 1. ed. New York: W.W. Norton & Co. 2011. 899, [191] p.
26. Ronald G. Ehrenberg, Robert Smith, Kevin F. Hallock Modern Labor Economics: Theory and Public Policy, fourteenth edition. London, United Kingdom. Taylor & Francis Ltd. 2021. 782 p.
27. Ronald G. Ehrenberg, Robert Smith. Modern Labor Economics: Theory and Public Policy (International Student Edition). London, United Kingdom. Taylor & Francis Ltd. 2016. 688 p.